

ПАР від безпечної ступені («А»), небезпечної («В»), «стану шкідливих наслідків» («С») до найбільш загрозливого «стану залежності» (ступінь «D») – з необхідністю амбулаторного або стаціонарного лікування. Важливим в використанні ступеневої діагностики і відповідної медичної допомоги є корегування стану пацієнта, збереження його соціальних зв'язків з мікро- та макросередовищем. В даному випадку пацієнт не має негативної стигматизації, яка буває при лікуванні у лікаря-нарколога, що також є позитивним фактором для хворого. Крім метода AUDIT-тестів може бути рекомендовано CAGE-тест – також як діагностичний скринінговий метод. Інструментально-лабораторні методи діагностики вживання ПАР, мають різні спектри використання, але більш раціональні і практичні є тест-смужки на різні види ПАР, які дозволяють проводити експрес-діагностику.

Висновки

1. Вивчено соціально-демографічні, клініко-анамнестичні, клініко-психопатологічні та психологічні характеристики осіб, які вживають ПАР, а також різні патогенні профілі соматичного характеру.

2. Окреслено провідні профілі соматизації в даних випадках (порушення серцево-судинної – 48%; ШКТ – 32%; хвороби системи дихання – 20%), які коморбідні з психічною патологією і певною мірою – гендерними особливостями респондентів.

3. Розроблено систему ранньої діагностики вживання ПАР (пацієнтами з соматичною патологією) на основі використання AUDIT-тестів, низки паралельних психодіагностичних методик та відповідних лабораторних методів.

4. На основі характерних особливостей анамнезу, соціально-демографічних, психологічних, клініко-психопатологічних та соматичних даних запропоновано систему психопрофілактичної, психотерапевтичної та реабілітаційної допомоги відповідним пацієнтам в практиці загальної сімейної медицини.

Е. А. Бажміна

старший викладач

Запорізький національний технічний університет

АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Актуальність дослідження. При переході від шкільної форми навчання до навчання у закладах вищої освіти у студентів виникають труднощі, пов'язані зі зміною ситуативного розвитку особистості, появою нових форм навчання (лекції, практичні, лабораторні, семінарські, тощо), невмінням планувати свій час та пристосовуватись до методики викладання різних викладачів, невмінням працювати із джерелами інформації.

Мета дослідження. Дослідити швидкість адаптаційного пристосування студентів першого курсу до складнощів вищої школи та шляхи їхнього подолання.

Результати теоретичного аналізу проблеми. Адаптація студента в педагогіці – це стан індивіда, який проявляється в сприйнятті нової діяльності, нових умов життя та оточення.

Труднощі адаптаційного періоду пов'язані зі зміною для вчорашніх учнів звичного для них шкільного колективу, зі зменшенням підтримки друзів та їх розуміння; порушенням раніше сформованих стереотипів в школі; слабким уявленням вибору професії та недостатньою психологічною готовністю до опанування нею; несформованістю системи саморегуляції і самоконтролю за своєю

діяльністю і поведінкою та відсутністю повсякденного контролю за ними з боку батьків і викладачів; пошуком оптимального режиму праці й відпочинку та налагодженням побуту; навчанням самотійному проживанню в чисельному колективі; відсутністю навичок самотійної навчальної роботи. Залежно від ступеня підготовки розумових здібностей, начитаності, індивідуально-психологічних особливостей, здатності до навчання і прийняття складнощів навчального процесу у різних студентів адаптаційний період відбувається по-різному.

Відповідно до програм вищої школи для самотійної роботи планується 70 процентів всієї роботи. Для цього потрібно мати високий інтелектуальний рівень, інтелектуальні вміння та навички опрацювання літератури. Якщо цей рівень недостатній, компенсація відбувається за рахунок збільшення працездатності, контактних консультацій «студент-викладач» і «студент-студент».

О. Г. Мороз виділив три форми адаптації студентів-першокурсників:

1) адаптація формальна, яка стосується інформаційної обізнаності з новими реаліями студентського життя, пристосування до умов навчального закладу, до структури вищої школи взагалі, до тих вимог, які ставляться перед студентами, усвідомлення ними своїх прав і обов'язків;

2) адаптація соціально-психологічна як процес внутрішньої інтеграції груп студентів-першокурсників і інтеграція цих груп зі студентським оточенням загалом; пристосування до нового соціального оточення; перебудова наявних соціальних навичок і звичок; різкий перехід до самотійного життя;

3) дидактична адаптація, яка пов'язана з готовністю студента опанувати різноманітними новими (порівняно зі шкільними) організаційними формами навчання у вищій школі, методами інформаційних технологій і змістом навчально-професійної діяльності, пристосуватися до значного збільшення об'єму навчального матеріалу, до складної мови наукових текстів і вивчення спеціальних предметів.

На успішність самотійної роботи студентів впливає комплекс умов, зазначених вченим-педагогом О. Г. Морозом.

В процесі навчання у студентів може виникати паніка, страх у зв'язку зі великим об'ємом і складністю навчальної інформації, а також термінів здачі індивідуальних робіт. Вирішальне значення в період адаптації має підтримка з боку як студентів-товаришів, так і викладачів, куратора у вигляді допомоги щодо встановлення ділових і дружніх відносин в оточенні, допомоги в організації режиму праці й відпочинку, з питань організації самотійної навчальної роботи. Студенти за станом здоров'я, а також зі слабкою підготовкою, потребують особливої уваги та контролю.

За даними наукових досліджень, адаптація студентів до навчального процесу закінчується наприкінці другого – на початку третього навчального семестру.

Висновки. Проаналізувавши проблему адаптації першокурсників до самотійної роботи у вищій школі було виявлено низку труднощів, з якими стикаються студенти першого курсу навчання, а з'ясування їх причин дозволило запропонувати спроби їхнього подолання. Допомога в організації та керівництві самотійної навчальної роботи студентів, розробка та запровадження шляхів її оптимізації, а також створення дружньої довірчої атмосфери, правильний розклад роботи – це запорука ефективного підходу до початку навчального процесу..